

Nr. 30 - 13. FEBRUAR 1999

Leiðin gekk til Alta (6):

Stóra vatnbyrgingin

Eingin bygging í Noreg hefur verið fyrri slíkari móttöðu, sum vatnbyrgingin, orkuverkið, í Alta. Sámar meintu, at teir mistu ov stórt óki og eisini vóru fornminni at hugsa um. Mangt kann sigast hesum viðvíkjandi, men her verður stutt hugt at gongdini í samband við byggingina

Dagfinn Olsen

At vitja stóru byggingina nærhendis Alta, minnir ikki sørt um at vitja uppi í Mjorkadali. Á Sornfelli, inni í fjallinum.

Hetta stóra bygningsverk er sjálvsagt sera stórsliðið á at lita. Og tá hugsar ein mest um sjálva byggingina, ið er 110 metrar høg, tí tað er hon, ið sæst.

Men inni í fjallinum er eisini ymskt. Har er sjálvt kraftverkið, turbinurnar, umframt matstova og annað. Ígjøgnum tunnlar við

portri á, sum eitt bilhús, verður koyrt inn í fjallið.

Altaverkið er gjørt til vitjandi, vegur er allan vegin, men vanlig ferðsla sleppur ikki allan vegin alt árið - vitjandi mugu avtala tíð.

El-framleiðsla

Verkið er við tunnlum bygt inn í fjallið. Arliga framleiðslan er 625 GWh (milliónir kilowattímar).

Vatnið verður savnað. Stóri slept niður til støðina, turbinurnar. Vatnið drivur turbinurnar og generatorin er heftur at hesum.

Har verður hetta til el-orku. Orkan verður leidd út á netið, ið røkkur alt landið.

Móttöðu

Eingin onnur bygging hefur verið fyrri slíkari móttöðu, sum vatnbyrgingin í Alta. Arbeiðið varð seinkað fleiri ár, tí fólk skipaðu fyrri mótmælistøkum.

Tá harðast leikaði á, vóru um 600 politistar settir at flyta tey um 1000 mótmælistólkini burtur.

Tað tók 5 ár at byggja verkið og upp til 200 mans arbeiðdu uppá byggingina.

Útbyggingin í Sautso byrjaði í 1982 og lat upp alment í 1987. Kostnaðurin gjørdist 1.1 milliard, ekskl. rentur. Eitt felag við størstu byggharrum í Noreg gjørdi arbeiðið.

Byrgingin er 110 metur høg frá botni, náttúrligu ánni. Soleiðis fæst ein brunnur, ið er 19 km langur og sum, tá fult er, byrgir inni 2,9 ferkilometrar. Tá stendur vatnið 15 metrar hægri, enn vanliga í Virdnejávi. Savnaða vatnið er 6% av tí, sum eitt miðal ár rann úr innsjónum, áðrenn byrgt varð fyrri.

Verkið verður ríkið av einum dóttirfelag hjá Statskraft, Finnmark Energiverk AS.

Statskraft skal reka kraftverk, keypa og selja orku, reka virkseini, ið náttúrliga hefur samband við hetta.

Stutt søgulgt yvirrit

Hyggja vit at gongdini í samband við byggingina av byrgingini í Alta, so er hon

í stuttum henda.

1970

- Ætlanir um orkuverkið verða gjørdar. Aðrar ætlanir um stórra tillagingar av Virdnejávi eru áður farnar í vaskið, tí hetta hevði ov stórar avleiðingar fyrri búsetuna í Masi og t.d. isviðurskiftini niðanfyrri verkið.

1973

- tá hendir m.a. tað, at Stórtingið samtykkir at varðveita Masi (Verðarætlan 1)

1974

- Ætlanirnar, og hvat tær umfata, verða lagdar fram:

1976

Tá hendir millum mangt annað hetta:
- Komman í Kautokaina er ímóti byggingini á fundi 19. januar við 12 ímóti 5 atkvøðum

- Kommunustýrið í Alta er á fundi 2. mars ímóti við 30 atkvøðum ímóti 15

1978

- Olju- og Orkunevd setir 10. mars fram uppskot um regulering av Virdnejávi og bygging av orkuverki. Ætlandi skal útmunnin frá orkustøðini gerast omanfyrri samanrenningina við Joakajohka, so laksaleiðin ikki verður turrløgd. Onnur óki verða friðað.

- Stórtingið samtykkir 30. november við 90 ímóti 36 atkvøðum uppskotið um bygging og friðing.

1979

- Stórtingið samtykkir, at Altamálið ikki skal fyrri aftur í tinginum.

- Mótmælistólk forða fyrri vegarbeiði.

- Stjórnin útsetir arbeiðið, tí loyvi er ikki fingið at halda fram, uttan at kanna og meta um krøvini hjá teimum (sámum), ið halda reinsdjór.

1980

- 1. juli - loyvið verður givið.

- 15. septembyr verður samtykt, at arbeiðið kann halda fram

1981

- 15. januar byrjar arbeiðið aftur og lögreglan flytir mótmælistólk

1982

- Arbeiðið við orkustøðina byrjar

1987

- Orkuverkið verður tikið í nýtslu í mai

1995

- 1. januar yvirtekur dótturfelagið hjá Statskraft, Finnmark Energiverk AS, raksturinn av verkinum

